

Natura 2000 gebied 8 - Lauwersmeer

CONCEPT GEBIEDENDOCUMENT

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Meren en Moerassen
Status:	Vogelrichtlijn
Site code:	NL9802012
Beschermd natuurmonument:	Lauwersmeer BN
Beheerder:	Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat, particulieren
Provincie:	Groningen, Friesland
Gemeente:	De Marne, Dongeradeel, Kollumerland c.a., Zuidhorn
Oppervlakte:	5.783 ha

Gebiedsbeschrijving

Het huidige Lauwersmeer is het restant van een riviermonding waarvan de totale oppervlakte rond het jaar 1000 nog ca. 22.000 ha besloeg. Dit estuarium, de monding van enkele riviertjes in de Waddenzee, is in de eeuwen daarna door opeenvolgende bedijkingen verkleind. In 1969 is de toenmalige Lauwerszee door de aanleg van een dijk van de Waddenzee van getijdenwerking afgesneden. Na de afsluiting ontwikkelde zich in het Lauwersmeer aanvankelijk een zoute pioniervegetatie. Dit werd gevolgd door grazige vegetaties van brak tot zoet milieu.

Het gebied bestaat uit open water met een systeem van geulen, prielen slikken en zandplaten, en landaanwinningswerken. Het landdeel is een grootschalig gebied met gering reliëf. De voormalige kwelders zijn in de eerste helft van de jaren zeventig ontgonnen, waarbij grote delen zijn begreppeld, gedraineerd, bekaad en in tijdelijk landbouwkundig gebruik geweest. Nu bestaan ze uit moerassen, ruige graslanden en rietruigten die zich plaatselijk ontwikkelen richting struweel en bos. Er zijn op natte duinvallei en duingrasland lijkende vegetaties aanwezig.

Het gebied vormt een belangrijk onderdeel van de Fries/Groninger boezem en speelt een cruciale rol in de regionale waterhuishouding. Doordat het water, als gevolg van hoge waterstanden op de Waddenzee, niet altijd geloosd kan worden, treden regelmatig sterke schommelingen van de waterstand op.

Begrenzing

PM

Natura 2000 database

Vogelrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
A005	Fuut - n
A017	Aalscholver - n
A034	Lepelaar - n
A037	Kleine zwaan - n
A038	Wilde zwaan - n
A041	Kolgans - n
A043	Grauwe gans - n
A045	Brandgans - n
A048	Bergeend - n
A050	Smient - n

A051	Krakeend - n
A052	Wintertaling - n
A053	Wilde eend - n
A054	Pijlstaart - n
A056	Slobeend - n
A059	Tafeleend - n
A061	Kuifeend - n
A067	Brilduiker - n
A068	Nonnetje - n
A081	Bruine kiekendief - b
A084	Grauwe kiekendief - b
A119	Porseleinhoen - b
A125	Meerkoet - n
A132	Kluut - b,n
A137	Bontbekplevier - n
A140	Goudplevier - n
A151	Kemphaan - b
A156	Grutto - n
A160	Wulp - n
A190	Reuzenster - n
A194	Noordse stern - b
A272	Blauwborst - b
A275	Paapje - b

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

A021	Roerdomp - b ⁶
A042	Dwerggans - n ^{8a}
A075	Zeearend - n ¹¹
A137	Bontbekplevier - b ⁵
A161	Zwarte ruiter - n ¹¹
A222	Velduil - b ⁶
A292	Snor - b ⁵
A295	Rietzanger - b ⁶

Voorstel voor het verwijderen uit de database:

A026	Kleine zilverreiger - n ²¹
A027	Grote zilverreiger - n ²¹
A046	Rotgans - n ²¹
A094	Visarend - n ²²
A103	Slechtvalk - n ²³
A141	Zilverplevier - n ²¹
A169	Steenloper - n ²¹
A177	Dwergmeeuw - n ²¹

Kernopgaven

- 1.07 **Zoet-zoutovergangen Waddengebied:** Herstel zoet-zout overgangen (bijvoorbeeld via spuiregime en vistrappen) i.h.b. visintrek Afsluitdijk, Westervoldse Aa en Lauwersmeer/Reitdiep in relatie tot Drentse Aa (rivierprik H1099).
- 4.01 **Evenwichtig systeem:** Nastreven van een meer evenwichtig systeem met goede waterkwaliteit voor waterplanten, vissen en schelpdieren (met name in kranwierwateren H3140 en meren met krabbescheer en fonteinkruiden H3150), mede t.b.v. vogels zoals kleine zwaan A037, tafeleend A059, kuifeend A061 en nonnetje A068.
- 4.02 **Rui- en rustplaatsen:** Voldoende open water met ruiplaatsen en rustgebieden voor

- 4.03 watervogels zoals fuut A005, ganzen, slobbeend A056 en kuifeend A061.
Moerasranden: Moerasvorming aan de randen van de meren voor land-water interactie, paaigebied vis, noordse woelmuis *H1340 en voor moerasvogels als roerdomp A021 en grote karekiet A298.
- 4.04 **Plas-dras situaties:** Plas-dras situaties voor smienten A050 en broedvogels, zoals kemphaan A151.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Broedvogels

A021 Roerdomp

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.
- Toelichting** De roerdomp is pas een regelmatige broedvogel van de rietmoerassen vanaf midden jaren '90. De populatie is echter flink gegroeid tot een (voorlopig) maximum van 13 paren in 2002. Het is daarmee de belangrijkste populatie in het noorden van het land en één van de belangrijkste van Nederland. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld gezien de positieve trend in het gebied. Het betreft een relatief geïsoleerde populatie met onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie. De populatie vormt een belangrijke stapsteen tussen het laagveengebied en de Waddeneilanden.

A081 Bruine kiekendief

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paar.
- Toelichting** In 1969, direct na de afsluiting, vestigde de eerste bruine kiekendief zich in het Lauwersmeer. Het aantal broedparen in de rietmoerassen en rietruigten nam vervolgens sterk toe tot een maximum van 90 paren in 1983. Sedertdien is een snelle afname opgetreden en vanaf halverwege jaren '90 schommelt het aantal paren rond de 20. Dit komt overeen met het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie. Gezien de landelijke gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A084 Grauwe kiekendief

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 4 paren.
- Toelichting** Sedert begin jaren '70 is de grauwe kiekendief een regelmatige broedvogel van open rietruigten en akkerbouwpercelen. Het laatste decennium schommelt de stand tussen de 3 en

7 paren. Maximaal werden 7 paren vastgesteld (1992, 1995, 1997, 2000). Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld gezien de neutrale trend in het gebied. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Noord-Groningen ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A119 Porseleinhoen

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 15 paren.

Toelichting Sinds de afsluiting is de porseleinhoen 15 jaar lang een regelmatige, doch schaarse, broedvogel met doorgaans slechts enkele paartjes in rietmoerassen en in het voorjaar in geïnundeerde graslanden (mei-juni) (maximaal 10 paren in 1980). Van 1985 tot en met 1992 ontbrak de soort, om vervolgens na de hervestiging in 1993, een snelle opmars te maken tot een (voorlopig) maximum van 19 paren in 2000. Het is daarmee de belangrijkste broedplaats in Noord-Nederland geworden. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld gezien de neutrale trend in het gebied. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese Merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A132 Kluut

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 110 paren.

Toelichting Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie. De kluut is van oudsher een talrijke broedvogel op de kwelders van het Lauwersmeer. Na de afsluiting bleef het aantal paren aanvankelijk op een hoog niveau met een maximum van 790 paren in 1972. Vervolgens schommelde het aantal paren tussen de 350 en 550, om vervolgens na 1985 af te nemen tot het huidige niveau van circa 100 paren. Gezien de landelijke gunstige staat van instandhouding voor de populatie is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A137 Bontbekplevier

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 4 paren.

Toelichting In de periode 1999-2003 telde de populatie bontbekplevieren jaarlijks tussen de 0 en 9 paren. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld, zolang het zoete karakter gehandhaafd blijft. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio oostelijk Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A151 Kempphaan

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paar.

Toelichting De populatieontwikkeling van de kempphaan in het Lauwersmeer is legendarisch. Op de afsluiting volgde een stormachtige kolonisatie tot een maximaal niveau van circa 400 paren in 1983. Op dat moment broedde 1/3 van de Nederlandse populatie in het Lauwersmeer. Daarna nam de populatie weer snel af, waarbij het aantal paren sedert 1996 onder het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie kwam te liggen. Het huidige niveau bedraagt 2-9 paartjes. Het Lauwersmeer is nog steeds één van de meest kansrijke gebieden voor deze soort, die landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert. Gezien deze staat van instandhouding is als doel uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied geformuleerd. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

A194 Noordse stern

- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.
- Toelichting** De noordse stern is van oudsher een regelmatige broedvogel op de kwelders van het Lauwersmeer. Na de afsluiting bleef het aantal paren, dat broedde op geschikte broedplaatsen in de vorm van schaars begroeide platen of oeverranden, aanvankelijk op het hoge niveau van circa 100 paren (maximaal 150-175 in 1978). Vanaf 1993 trad een snelle afname op tot het huidige niveau van 1-17 paren. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Fries-Groningse kwelders ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
- A222 Velduil**
- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1 broedpaar.
- Toelichting** De Lauwersmeer is één van de weinige gebieden op het vaste land met voldoende draagkracht voor broedende velduilen. Al zeer snel na de afsluiting vestigden zich velduilen. Zo werden in 1970 al 13 paren geteld. Sedertdien fluctueerden de aantallen tussen 0 en 18. Vooral in de 80-er jaren waren ze gewoon. Het laatste jaar met een flink aantal paren was 1992 (13 paren). Daarna werden ze slechts in 3 jaren aangetroffen, steeds met 1 paar: 1993, 2002 en 2003. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld gezien het spaarzame optreden in het gebied. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Waddengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
- A272 Blauwborst**
- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 120 paren.
- Toelichting** De blauwborst vestigde zich pas in 1983 in het Lauwersmeer. Daarna nam de populatie in de rietmoerassen en rietruigtes sterk toe en het aantal paren ligt sedert 1997 ruim boven de 100 (het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie): in 1997 125 paren en in 2002 122 paren. Het is daarmee de belangrijkste sleutelpopulatie van het noorden van Nederland. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.
- A275 Paapje**
- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.
- Toelichting** Sedert de afsluiting is het paapje aanvankelijk een zeer schaarse, onregelmatige broedvogel. Vanaf halverwege jaren '80 werd het een regelmatige broedvogel van vochtige ruige graslanden. Het aantal paren fluctueerde in het laatste decennium tussen de 7 en 17 paren. Hoewel klein van omvang is het één van de weinige lokale populaties die niet sterk achteruit gaan. Het betreft een relatief geïsoleerde populatie, met onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie.
- A292 Snor**
- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.
- Toelichting** Volgend op het ontstaan van uitgestrekte rietmoerassen na de afsluiting heeft de snor zich gevestigd. In de periode 1999-2003 werden jaarlijks 19-28 paren geteld. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatie omvang, is behoud voldoende. Het betreft een relatief geïsoleerde populatie, met onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie.
- A295 Rietzanger**
- Doel** Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een sleutelpopulatie van ten minste 1.900 paren.

Toelichting Volgend op het ontstaan van uitgestrekte rietmoerassen en rietruigtes is de rietzanger geleidelijk aan een zeer talrijke broedvogel geworden. In 1997 werd het aantal paren geschat op 2.500, meer dan 10% van de Nederlandse populatie. Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 1.900. Het is daarmee één van de belangrijkste broedgebieden in Nederland. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatie omvang, is behoud voldoende. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Niet-broedvogels

A005 Fuut

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 60 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de fuut o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn in de eerste helft van de jaren negentig sterk toegenomen, daarna weer afgenomen, maar nog steeds hoger dan in de jaren tachtig. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke matig ongunstige staat van instandhouding is vooral gebaseerd op verslechterde voedselsituatie voor viseters in het IJsselmeer.

A017 Aalscholver

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 70 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de aalscholver o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen fluctueren, maar blijven min of meer stabiel. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A034 Lepelaar

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 80 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen lepelaars zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. Het Lauwersmeer levert als foerageergebied één van de grootste bijdragen in Nederland. Het aantalsverloop vertoont een positieve trend. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A037 Kleine zwaan

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 140 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen kleine zwanen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaappleaatsfunctie is mogelijk belangrijker, maar er zijn niet voldoende telgegevens voor een kwantificering in het doel. Het Lauwersmeer is één van de eerste gebieden waar de kleine zwanen in het najaar verschijnen en levert één van de grootste bijdragen binnen het Natura 2000 netwerk. Het aantalsverloop vertoont een negatieve trend, deze is significant ondanks fluctuaties. Vanwege de vermoedelijk natuurlijke oorzaken van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is geen herstelopgave van toepassing.

A038 Wilde zwaan

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen wilde zwanen zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Het Lauwersmeer levert als foerageergebied na de Uiterwaarden IJssel en de Oostvaardersplassen de grootste bijdrage binnen het Natura 2000 netwerk. Handhaving van de huidige aantallen is voldoende, want de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is gebaseerd op een minder gunstig toekomstbeeld, op grond van klimaatveranderingen en extensivering van landbouw, factoren die buiten het Lauwersmeergebied spelen.

- A041 Kolgans**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 190 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting Het gebied heeft voor de kolgans o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplaats. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaapplaatsfunctie is mogelijk belangrijker, maar er zijn niet voldoende telgegevens voor een kwantificering in het doel. Het aantalsverloop vertoont een positieve tendens met fluctuaties. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
- A042 Dwerggans**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 40 vogels (seizoensmaximum).
 Toelichting Aantallen dwergganzen zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als slaapplaats. Het Lauwersmeer levert de grootste bijdrage binnen het Natura 2000 netwerk. Het betreft vooral vogels die foerageren op grasland in de Anjumerkolken (buiten de begrenzing) en soms in de Bantpolder en op de kwelder bij Paesens (Waddenzee), en die om te drinken en te slapen naar de Ezumakeeg komen. Beschikbare gegevens zijn nog niet voldoende voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
- A043 Grauwe gans**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.100 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting Aantallen grauwe ganzen zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplaats. Anders dan in de meeste andere gebieden zijn aantallen sinds midden jaren tachtig afgenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
- A045 Brandgans**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.700 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting Aantallen brandganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplaats. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaapplaatsfunctie is mogelijk belangrijker, maar er zijn niet voldoende telgegevens voor een kwantificering in het doel. Het aantalsverloop vertoont een positieve tendens met sterke fluctuaties. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
- A048 Bergeend**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 480 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting Het gebied heeft voor de bergeend o.a. een functie als foerageergebied. Er was sprake van verhoogde aantallen in de tweede helft van de jaren tachtig, daarna stabiel op een lager niveau en recent een lichte toename. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
- A050 Smient**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.600 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting Het gebied heeft voor de smient o.a. een functie als slaapplaats en als foerageergebied. Het aantalsverloop vertoont een doorgaande afname met enige fluctuatie. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
- A051 Krakeend**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 900 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen krakeenden zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. Het Lauwersmeer levert na de Biesbosch de grootste bijdrage binnen Nederland voor de krakeend. Sinds begin jaren negentig zijn aantallen sterk toegenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A052 Wintertaling

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.900 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen wintertalingen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. Het Lauwersmeer levert na de Waddenzee de grootste bijdrage binnen Nederland voor de wintertaling. Vroeger bevonden zich grote groepen wintertalingen op de zaden van de pioniervegetatie. In de jaren tachtig zijn aantallen afgenomen en sinds begin jaren negentig enigszins fluctuerend. Er is geen landelijke herstelopgave van toepassing dus handhaving van de huidige situatie is voldoende.

A053 Wilde eend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.700 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de wilde eend o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen waren voorheen veel hoger, deze zijn vooral begin jaren negentig afgenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A054 Pijlstaart

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 510 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen pijlstaarten zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. Het Lauwersmeer levert één van de grootste bijdragen voor de pijlstaart binnen Nederland. Het aantalsverloop vertoonde een optimum in de tweede helft van de jaren tachtig en daarna een afname. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is gebaseerd op een toekomstverwachting, op grond van afname van de internationale populatie.

A056 Slobeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 290 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen slobbeenden zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. Het Lauwersmeer levert één van de grootste bijdragen voor de slobbeend binnen Nederland. Aantallen waren aanzienlijk hoger in de eerste helft van de jaren tachtig en daarna min of meer stabiel op een lager niveau. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A059 Tafeleend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 130 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de tafeleend o.a. een functie als foerageergebied. De aantallen hadden verhoogde waarden rond het midden van de jaren negentig. Handhaving van de huidige situatie is voldoende vanwege de marginale bijdrage aan de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding.

A061 Kuifeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 540 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de kuifeend o.a. een functie als foerageergebied. De aantallen zijn toegenomen sinds de jaren tachtig en begonnen daarna te fluctueren. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is

vooral een gevolg van, voor deze soort, negatieve toekomstverwachtingen op grond van oligotrofiëring en terugkeer van zoet-zout overgangen.

A067 Brilduiker

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 40 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de brilduiker o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn licht afgenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A068 Nonnetje

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 9 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor het nonnetje o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn sinds begin jaren negentig hoger dan daarvoor, maar fluctuerend. De landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is vooral gebaseerd op de verslechterde voedselsituatie voor viseters in het IJsselmeer, zodat behoud voor de Lauwersmeer voldoende is.

A075 Zeearend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1 vogel (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen zeearenden zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. Het Lauwersmeer levert één van de grootste bijdragen voor de zeearend binnen Nederland. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A125 Meerkoet

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 970 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de meerkoet o.a. een functie als foerageergebied. Er was sprake van verlaagde aantallen in de tweede helft van de jaren tachtig, afgezien daarvan zijn deze min of meer stabiel. Er is geen landelijke herstelopgave, dus handhaving van de huidige situatie is voldoende.

A132 Kluut

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de kluut o.a. een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop laat een fluctuerend patroon zien. Er is geen herstelopgave van toepassing in verband met de landelijk gunstige staat van instandhouding op onderdelen populatie en leefgebied.

A137 Bontbekplevier

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 60 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen bontbekplevieren zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A140 Goudplevier

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de goudplevier o.a. een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop laat een fluctuerend patroon zien. De landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding heeft vooral te maken met een afname in de landelijke gebieden buiten het Natura 2000 netwerk. De aantallen in het Natura 2000 landschap Meren en Moerassen zijn min of meer stabiel, daarom is geen herstelopgave van toepassing.

A156 Grutto

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 260 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen grutto's zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. Het aantalsverloop laat een fluctuerend patroon zien. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig, op grond van de band tussen de trekvogelaantallen en de afnemende broedvogelpopulatie. De aantallen trekvogels in de telgebieden zijn echter min of meer stabiel en de herstelopgave dient dus in de broedgebieden gelegd te worden.

A160 Wulp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de wulp o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. Het aantalsverloop laat een fluctuerend patroon zien. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A161 Zwarte Ruiter

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 100 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de zwarte ruit o.a. een functie als foerageergebied. Het Lauwersmeer is één van de belangrijkste gebieden voor de soort in Nederland. De aantallen fluctueren, maar lijken sinds 1995 te zijn toegenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A190 Reuzenstern

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10 vogels (seizoensmaximum). Enige afname in omvang foerageergebied als gevolg van terugkeer van de zoet-zout gradiënt is aanvaardbaar.

Toelichting Aantallen reuzensterren zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als slaapplek en als foerageergebied. Het Lauwersmeer levert buiten het IJsselmeergebied (IJsselmeer en Ketelmeer/Vossemeer) de grootste bijdrage binnen Nederland (alleen voor deze drie gebieden is voor deze soort een instandhoudingsdoel geformuleerd). Aantallen fluctueren, maar hebben een positieve tendens. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Complementair doel**Soorten****H1903 Groenknolorchis**

Doel Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie

Toelichting De soort is slechts bekend van een enkele locatie op het vasteland. Ook in het Lauwersmeer gaat het om een kleine populatie. De groenknolorchis heeft landelijk een zeer ongunstige staat van instandhouding. Aangezien deze populatie daarom voor het landelijk doel van belang is, is in dit gebied een complementair doel voor deze soort opgenomen.

Synopsis

<i>Broedvogelsoorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A021 Roerdomp	--	+	=	=
A081 Bruine kiekendief	+	-	=	=
A084 Grauwe kiekendief	--	+	=	=
A119 Porseleinhoen	--	+	=	=

A132	Kluut	-	-	=	=
A137	Bontbekplevier	--	-	=	=
A151	Kemphaan	--	+	>	>
A194	Noordse stern	+	-	=	=
A222	Velduil	--	+	=	=
A272	Blauwborst	+	-	=	=
A275	Paapje	--	+	=	=
A292	Snor	--	-	=	=
A295	Rietzanger	-	+	=	=

<i>Niet-broedvogelsoorten</i>		<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A005	Fuut	-	-	=	=
A017	Aalscholver	+	-	=	=
A034	Lepelaar	+	+	=	=
A037	Kleine zwaan	-	+ / s+	=	=
A038	Wilde zwaan	-	+	=	=
A041	Kolgans	+	- / s-	=	=
A042	Dwerggans	+	s++	=	=
A043	Grauwe gans	+	-	=	=
A045	Brandgans	+	- / s+	=	=
A048	Bergeend	+	-	=	=
A050	Smient	+	-	=	=
A051	Krakeend	+	+	=	=
A052	Wintertaling	-	+	=	=
A053	Wilde eend	+	-	=	=
A054	Pijlstaart	-	+	=	=
A056	Slobeend	+	+	=	=
A059	Tafeleend	--	-	=	=
A061	Kuifeend	-	-	=	=
A067	Brilduiker	+	-	=	=
A068	Nonnetje	-	-	=	=
A075	Zeearend	+	+	=	=
A125	Meerkoet	-	-	=	=
A132	Kluut	-	-	=	=
A137	Bontbekplevier	+	+	=	=
A140	Goudplevier	--	-	=	=
A156	Grutto	--	-	=	=
A160	Wulp	+	-	=	=
A161	Zwarte ruiters	+	+	=	=
A190	Reuzenster	+	+	=	=

⁶ Herstel van een technische fout in database 2004.

^{8a} Aantal hoger dan 0.1% van biogeografische populatie.

¹¹ Aantal thans hoger dan gemiddeld seizoensmaximum van 2 vogels.

⁵ Aantal thans hoger dan 1% van Nederlandse broedpopulatie of bijdrage van gebied noodzakelijk t.b.v. sleutelpopulatie.

²¹ Aantal thans lager dan ongeveer 0.1% van biogeografische populatie.

²² Aantal thans lager dan gemiddeld seizoensmaximum van 2 vogels.

²³ Aantal thans lager dan gemiddeld seizoensmaximum van 5 vogels.